

دكتور على حسنى كريوتلى

سرگذشت و قيام مختار ثقفي

(مختار نامه)

ترجمى ابوفضل طباطبائى

٢٠١٣ - ٢٠١٤ - ٢٠١٥ - ٢٠١٦ - ٢٠١٧
٢٠١٨ - ٢٠١٩ - ٢٠٢٠ - ٢٠٢١ - ٢٠٢٢

فهرست

مقدمه مؤلف	۱۳
فصل اول - مختار: قبیله، خانواده، شخصیت و صفات او	۱۷
طائف و قبیله‌ی ثقیف در جاهلیت:	۱۷
ثقیف پس از ظهور اسلام.....	۱۹
خانواده‌ی مختار.....	۲۴
پرورش مختار.....	۲۷
شخصیت مختار میان رجال ثقیف	۳۰
مختار و مغیرة بن شعبه ثقفى	۳۳
مختار و زیادبن ایه	۳۸
مختار و حجاج بن یوسف ثقفى	۴۱
صفات مختار	۴۶
فصل دوم - انتشار مذهب شیعه در عراق.....	۵۱
مختار و خلافت معاویة بن ابی سفیان	۵۲

آزادی مختار از زندان و شورش او بر علیه ابن زیبر	۱۳۸
اعلان انقلاب مختار در کوفه	۱۴۶
فصل پنجم - حکومت مختار در عراق	۱۵۱
سلط مختار بر عراق و ولایات دولت اسلامی شرقی	۱۵۱
عوامل پیشرفت سیاست مختار در عراق	۱۵۴
حکومت مختار در عراق	۱۶۳
فصل ششم - مختار در مقابل دولت اموی	۱۶۹
موقعیت عراق در مقابل مختار و حکومت اموی	۱۶۹
نخستین تصادم میان مختار و سپاه اموی	۱۷۳
وضع اشرف عرب کوفه در مبارزه مختار با امویان	۱۷۵
نابودی امویان و قاتلین حسین بن علی(ع) به دست مختار	۱۸۱
وضع بصره در برابر مختار	۱۸۶
شکست سپاه اموی به دست مختار و کشته شدن ابن زیاد	۱۸۷
فصل هفتم - وضع مختار در برابر حزب شیعه و بنی هاشم	۱۹۰
پیمان یگانگی شیعه عراق با مختار	۱۹۵
شیعه شدن موالیان همراه با مختار	۱۹۹
روابط میان مختار و محمد بن حنفیه و بنی هاشم	۲۰۲
فصل هشتم - وضع مختار در برابر جنبش زیبری	۲۱۳
نزاع میان مختار و زیبری‌ها بر سر قدرت عراق	۲۱۴
عوامل برتری جنبش مختار بر زیبری‌ها در عراق	۲۱۷

پیروی مختار از مذهب شیعه در خلافت یزید بن معاویه	۵۹
«مسلم بن عقیل» فرستاده امام حسین(ع) در خانه مختار	۶۲
انتقال مسلم از خانه مختار به خانه هانی بن عروة	۶۸
مختار و شهادت حسین(ع) در فاجعه کربلا	۷۲
فصل سوم - مختار وزیر عبدالله بن زیبر در حجاز	۷۹
تبیعد مختار از عراق	۷۹
وضع حجاز در قبال یزید بن معاویه	۸۲
موقعیت ابن زیبر در برابر یزید و حسین بن علی(ع)	۸۴
مختار و ابن زیبر در حجاز	۸۸
وضع عبدالله بن عمر، داماد مختار، در برابر ابن زیاد	۹۲
نعمان بن بشیر پدر زن مختار و فرستاده یزید به مدینه	۹۵
مختار وزیر ابن زیبر	۹۸
دفاع مختار از کعبه	۱۰۱
سرپیچی مختار از فرمان ابن زیبر	۱۰۵
مقالات مختار با ابن حتفیه پیش از عزیمت به عراق	۱۰۸
فصل چهارم - مختار شخص اول عراق	۱۱۱
اوپا عراق قبل از ورود مختار	۱۱۱
مختار در عراق	۱۱۴
حزب توابین رقیب سر سخت مختار	۱۱۷
میزان مسئولیت مختار در سرنوشت توابین	۱۲۵
استفاده مختار از اشتباهات حکام ابن زیبر	۱۳۱
مختار در زندان حکام ابن زیبر	۱۳۶

۲۷۷	قتل مختار
۲۸۴	عواملی که به جنبش مختار پایان داد
۲۹۵	فصل دوازدهم - تأثیر مختار در تاریخ سیاسی، دینی، اجتماعی و اقتصادی عصر بنی امیه
۲۹۶	تأثیر جنبش مختار در تاریخ حکومت امویان
۲۹۸	شورش‌های پی درپی موالی
۳۰۰	سقوط بنی امیه و قیام بنی عباس
۳۰۴	تحولات سیاسی شیعه
۳۰۵	ظهور فرقه‌ی کیسانیه
۳۰۶	ظهور فرقه‌ی هاشمیه
۳۰۸	تأثیر مختار در زندگی اجتماعی
۳۲۰	تأثیر مختار در زندگی اقتصادی
۳۲۹	فهرست منابع و مأخذ

۲۱۹	مختار ثقی
۲۲۱	۱- بخل ابن زیبر و سخاوت مختار
۲۲۳	۲- کوتاهی ابن زیبر در تبلیغات و علاقه‌ی مختار به آن
۲۲۵	۳- انتخاب حکام نامناسب از طرف ابن زیبر برای عراق
۲۲۶	۴- تمجید عثمان به وسیله‌ی ابن زیبر و
۲۲۷	۵- خودداری ابن زیبر از خونخواهی حسین(ع)
۲۳۱	۶- آزار و فشار ابن زیبر براین حتفیه و بنی هاشم
۲۳۲	۷- خدعاًی مختار به ابن زیبر
۲۳۵	۸- اعتماد ابن زیبر به اعراب و اعتماد مختار به عرب‌ها و موالی ..
۲۳۷	فصل نهم - مختصری راجع به خوارج
۲۴۳	مقایسه‌ی هدف مختار با مبادی خوارج
۲۴۵	موقعیت موالی عراق در برابر خوارج
۲۵۰	رفتار مختار با خوارج هنگام محاصره‌ی مکه
۲۵۳	عراق میان مختار و خوارج
۲۵۷	استفاده‌ی مختار از جنبش خوارج در عراق ..
۲۵۸	فصل دهم - وضع مختار در برابر موالی؟
۲۶۱	وضع مختار در برابر تعصّب میان اعراب و موالی
۲۶۳	جانبداری موالی از مختار
۲۶۹	علل اعتماد مختار به موالی ..

۲۶۹	فصل یازدهم - پایان کار مختار و جنبش مختاری
۲۷۹	آغاز پایان
۲۷۴	کشمکش مختار و ابن زیبر بر سر عراق ..

سلیمانی میتواند این تغییرات را میتواند با این سیاست را در خود نهاد. این حکومت و اداره ای امروز به خوبی نمایند. اگرچنانچه این امور بدلیل این نظریه است که این کارها کمتر کارکرد و میتوانند این کارها را با توجه به این نظریه انجام دهند. این نظریه این اتفاق را تصور میکند که این کارها کمتر کارکرد و میتوانند این کارها را با توجه به این نظریه انجام دهند. این نظریه این اتفاق را تصور میکند که این کارها کمتر کارکرد و میتوانند این کارها را با توجه به این نظریه انجام دهند. این نظریه این اتفاق را تصور میکند که این کارها کمتر کارکرد و میتوانند این کارها را با توجه به این نظریه انجام دهند.

مقدمه

مختار بن ابی عبید شفیعی یکی از چهره‌های درخشان عرب و از شخصیت‌های بزرگ اسلام است که تاریخ اسلامی عموماً و تاریخ صدر اسلام خصوصاً او را به ما شناسانده است. وی در زمان اموی‌ها در دولت عربی اسلام نقش بزرگی ایفا کرد که در حوادث سیاسی و زندگانی دینی و اجتماعی تأثیر به سزاوی داشته و اثر آن همچنان تا پایان زندگی وی در سال ۶۷ هجری به جا مانده است. به راستی می‌توان گفت که سیاست مختار در حیات سیاسی و دینی و اجتماعی و اقتصادی جهان اسلامی به خصوص در عراق و ایران و حجاز نتایج مهمی در برداشته است.

مختار تخم آرزوهای دور و درازی را دردهای موالی (مسلمانان غیر عرب) کاشت و آنان در تمام دوران حکومت امویان برای رویدن نهال آن کوشش بسیار نمودند، تا در پایان توanstند عباسیان را به ساقط کردن حکومت امویان (۱۳۲ ه) وادر سازند.

سیاست مختار نیز در تاریخ شیعه و احزاب خوارج و زیبری‌ها و توابین به طور قابل توجه مؤثر بوده است. این احزاب در دوران حکومت امویان نقش‌های مهمی داشتند.

تاریخ‌نویسان عرب معمولاً علاوه بر خلفای راشدین چهار نفر از رجال عرب را به خردمندی و زیرکی می‌شناختند: معاویه بن ابی سفیان، عمر و بن